

**STIMULERINGSFONDS
CREATIEVE INDUSTRIE**

Inhoud

Introductie	3
Werkwijze van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	4
Regelingen en Open Oproepen	6
Inclusiviteit	10
Duurzaamheid	12
Budgetten & Fair Practice	13
Politieke Agenda	15
Positie in het veld en impact	17
Samenvatting	20

Introductie

Hoe kijken stakeholders aan tegen het functioneren van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie? Die vraag stond centraal tijdens het kwalitatieve stakeholderonderzoek dat het Lectoraat Journalistiek en Innovatie in de periode december 2022 tot maart 2023, in opdracht van het Stimuleringsfonds, heeft uitgevoerd.

Respondenteselectie

Onderzoekers Fleur Hendrickx en Danielle Arets spraken daartoe met 12 stakeholders die op verschillende manieren te maken hebben met het fonds; als aanvrager, beoordelaar, adviseur of ontvanger van subsidie. Met het oog op de diversiteit - van zowel de geïnterviewden als de sector - maakten we een selectie van creatieve organisaties, instellingen en zzp'ers uit de sectoren design, mode, architectuur, digitale cultuur en autonome kunst.

Topiclijst

De semigestructureerde interviews vonden plaats op basis van een topiclijst (bijlage 2). De topics- waaronder de manier waarop de huidige regelingen van het fonds aansluiten bij de behoeften van het veld, de communicatie en beoordelingsprocedure - werden samengesteld op basis van een in 2018 uitgevoerd stakeholderonderzoek, aangevuld met additionele aandachtspunten – waaronder actuele thema's als diversiteitsbeleid, de code Cultural Governance en Fair Practice- aangedragen door directeur Syb Groeneveld en impactmanager Lisa Wolters.

In de interviewfase volgden enkele bescheiden aanpassingen in de topiclijst zoals de volgorde van onderwerpen of formuleringen. Daarbij is vooral ook rekening gehouden met de specifieke kennis en discipline van de geïnterviewden.

Alle interviews zijn schriftelijk uitgewerkt, geaccordeerd door de respondenten en bijgevoegd (bijlage 1). De interviews zijn axiaal gecodeerd. Op basis daarvan is een analyse gemaakt van de aspecten die in de interviews werden aangestipt als aandachts- en verbeterpunten evenals de elementen die door de stakeholders als voldoende of zeer goed zijn genoemd.

In dit document geven we een weerslag van de analyse, waarin de belangrijkste genoemde elementen handzaam zijn samengevat in zes thema's. Additionele opmerkingen zijn in een slotsectie genoemd.

We wensen u veel leesplezier.

Vriendelijke groeten,

Fleur Hendrickx
Danielle Arets
Fontys Lectoraat Journalistiek & Innovatie

Werkwijze van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

De organisatie is helder en transparant.

The process is incredibly open and fair.

De medewerkers zijn sterk in communicatie en welwillend om samen te werken met makers.

Waar het gaat om de werkwijze van het fonds zijn alle geïnterviewden positief tot zeer positief gestemd. Met name aspecten als heldere en eerlijke communicatie en transparante werkwijze worden meerdere malen uitgebreid belicht. Zo complimenteren vier geconsulteerde stakeholders de heldere manier waarop aanvragers te

woord worden gestaan evenals de constructieve wijze waarop ze feedback krijgen op een toegekende dan wel afgewezen aanvraag.

Open en veilige cultuur

Twee geïnterviewden verwijzen expliciet naar de open en veilige cultuur van het fonds, waarbij er fouten gemaakt mogen worden en waarin er ruimte is- om met hulp van een van de kundige en servicegerichte medewerkers- goede afwegingen te maken voor het al dan niet indienen van een aanvraag.

De medewerkers zijn sterk in communicatie en welwillend om samen te werken met makers. Het fonds biedt ruimte aan makers om fouten te maken. Indien mogelijk geven fondsmedewerkers je feedback: 'dit zou je kunnen verbeteren', 'misschien moet je kijken naar je planning' etc.

The employees of the Stimuleringsfonds are organizational people who are good at answering questions and giving feedback after a project. I believe it's the fairest of the funds in Holland with the highest transparency

Transparante en eerlijke advisering en goed toezicht op belangenverstrengeling

Tevens wordt er door de geïnterviewden in zeer positieve bewoordingen gesproken over het adviseringsproces. Er wordt onder meer verwezen naar de gebalancerde samenstelling van deskundige adviseurs, de (intellectueel stimulerende en gestructureerde) wijze waarop het adviesproces en de beoordeling verloopt en de heldere communicatie omtrent een toekenning dan wel afwijzing van een aanvraag.

The meetings were intellectually stimulating and interesting. Not only was everyone interested in the projects being discussed, but there was also always a high-level conversation with your peers.

Ik vind dat het fonds heel transparant te werk gaat en communiceert. Ik krijg in mijn mail altijd bericht van de toegekende projecten en talentbeurzen evenals een motivatie daartoe. Die teksten zijn helder en ik kan me ook altijd goed vinden in het commentaar van de adviseurs.

Het adviesproces en toekenning, dan wel afwijzing, van de subsidies is heel fair.

Tot slot wordt genoemd dat het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie goed toeziet op mogelijke belangenverstrengeling; waarbij adviseurs worden bevraagd op mogelijke belangen of relaties die een evenwichtige beoordeling in de weg zouden kunnen staan. Dit strenge toezicht wordt door twee geïnterviewden zelfs als voorbeeld stellend voor andere organisaties genoemd.

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie houdt streng toezicht op belangenverstrengelingen; dat is echt bijzonder goed georganiseerd.

Ik ben een keer geweigerd bij een proces; en dat was terecht.

Mondeling aanvragen?

Er worden in de gesprekken omtrent de huidige regelingen van het fonds door de stakeholders minime verbeterpunten genoemd; dat betreft met name het feit dat het vooralsnog alleen mogelijk is om schriftelijk een aanvraag in te dienen. Voor aanvragende partijen of creatieve eenpitters die de pen niet graag ter hand nemen, of hier minder behendig in zijn, zou dit onnodige drempels opwerpen. Er wordt door twee respondenten geadviseerd te experimenteren met mondelinge toelichtingen op projecten of het indienen van video pitches. Dit aspect kwam ook aan de orde in het in 2018 uitgevoerde stakeholderonderzoek waarin genoemd werd dat het jammer is als iemand een goed plan heeft maar het niet echt kan opschrijven.

Het Stimuleringsfonds moet gaan experimenteren met andere vormen van aanvragen dan alleen schriftelijke

The application process is quite a tedious one. You must write a lot, which is sometimes a hassle for designers. Especially when you're a visual person. It is hard for me to imagine a better or more efficient way to do this.

Website

Tot slot wordt er door één geïnterviewde een kritische opmerking geplaatst over de website waarop aanvragen moeten worden ingediend; die zou onnodig uitgebreid zijn. De andere geïnterviewden prijzen echter juist de manier waarop de website aanvragers stapsgewijs helpt om adequate informatie aan te leveren. De communicatie daaromtrent is helder en de visuele vertolking van de stappen die nodig zijn voor een aanvraag geven een goede en duidelijke structuur. Een extra compliment wordt geuit omtrent de manier waarop aanvragers - via de site-geholpen worden een adequate begroting samen te stellen.

Samenvattend kan worden gesteld dat er een open, transparante en veilige cultuur heerst bij het fonds, waarbij door stakeholders expliciet verwezen wordt naar de heldere communicatie en de servicegerichte attitude van medewerkers.

Regelingen en Open Oproepen

Het fonds kent een breed palet aan subsidie- en stimuleringsregelingen. Het merendeel van de geconsulteerde stakeholders is van mening dat het fonds met het huidige palet aan regeling de breedte van de creatieve industrie - en de daarin belangrijkste thema's - beslaat.

Zo kunnen zowel zelfstandigen, kleine organisaties als grote instellingen en bureaus aanvragen indienen en zijn er mogelijkheden voor amateurs en professionals. Ook is er volgens de geconsulteerden een evenwicht aanbod van regelingen rondom autonome artistieke projecten en meer toegepaste projecten. Tot slot worden alle sectoren (vormgeving, architectuur, digitale cultuur en cross-overs) die het fonds bedient belicht, al mag er volgens enkele geconsulteerden nog meer aandacht naar de digitale sector.

Ik weet niet of er echt thema's ontbreken. Het Stimuleringsfonds onderscheidt zich omdat het veel open oproepen heeft. Dat zijn heel andere regelingen dan een meerjarige regeling (die het fonds overigens ook heeft).

Alle organisaties komen tot hun recht; van kleine zelfstandige, tot grote bureaus en instellingen kunnen via het fonds passende regelingen vinden.

Ambacht & 4.0 praktijken

Twee stakeholders maken gewag van het feit dat het fonds weliswaar veel aandacht heeft voor het ambachtelijke, maar dat dit thema de komende jaren nog prominenter op de agenda mag. Tegen de context van de huidige recessie, dunderd wordende grondstofprijzen en meer in het algemeen de uitdagende businessmodellen van de ambachtelijke sector, is het zaak in de toekomst te bewaken dat deze sector vitaal blijft.

...ambachtelijkheid van het ontwerp gaat verloren. Iedereen is tegenwoordig sociaal ontwerper. "We kunnen heel goed praten en stickers plakken, maar niemand kan meer iets maken....., de mbo-ambachtelijkheid moet zo snel mogelijk terug in onze processen

Verder geven twee geïnterviewden notie van het feit dat er meer gewicht mag naar de digitale agenda, door iemand

ook 4.0 praktijken genoemd. Er worden complimenten geuit voor het feit dat fonds een groeiende aandacht heeft voor het thema digitale cultuur-misschien zelfs wel het meest van alle Rijkscultuurondsen- maar gezien de snelle ontwikkelingen in dit domein mag daar nog meer aandacht naar toe. Dat betreft met name het stimuleren van een kritische houding naar deze ontwikkelingen. De macht van big tech, de manier waarop digitale ontwikkelingen ingrijpen op sociaal-culturele ontwikkelingen en de ecologische, economische en artistieke implicaties daarvan.

Ik zie nog wel kansen om extra aandacht te besteden aan ontwikkelingen rondom nieuwe maakpraktijken; de zogeheten 4.0 praktijken/ digitalisering. Daar moeten we nog veel mee experimenteren en kennis omtrent ontwikkelen.

Talentontwikkeling

Van alle genoemde regelingen wordt de talentontwikkeling regeling het meest genoemd, omdat veel van de consulteerden hier ervaring mee hebben als aanvrager, als adviseur dan wel als begeleider van het talent dat een beurs heeft toegekend gekregen. De regeling wordt door alle geïnterviewden zeer gewaardeerd omdat het een stevige impuls geeft aan jonge makers om hun carrière op te bouwen.

Het Stimuleringsfonds is een geweldige steun voor jong talent; broodnodig en met geweldige begeleiding.

Tijdens covid-19 heeft de regeling volgens velen ook gezorgd dat jong talent zich blijvend heeft kunnen ontwikkelen, waarbij het fonds- ondanks het feit dat geen fysieke bijeenkomsten konden plaatsvinden- de regeling goed onder de aandacht heeft weten te brengen door een sterke communicatiestrategie.

Als aandachtspunt wordt genoemd dat het fonds de komende jaren het net nog kan verbreden en de regeling bij jong talent van mbo-opleidingen onder de aandacht moet brengen. De Scout Nights die het fonds daartoe momenteel al organiseert worden daarbij genoemd als een zeer goed initiatief dat de drempel voor jong talent tot het schrijven van een aanvraag aanzienlijk verlaagt. Daarbij zou het goed zijn dat het fonds ook verkent of het mogelijk is mondelinge aanvragen te doen.

Voor de talentontwikkeling en Scout Nights vind ik erg waardevol om onbekend talent te zoeken.

Open Oproep

Het fonds heeft een heel aantal verschillende Open Oproepen, waarbij ze een specifieke thematiek of

doelgroep willen activeren. Hoewel alle gesproken stakeholders de Open Oproepen prijzen, valt op dat er geen eenduidige definitie gegeven wordt van deze oproepen. De een ziet het als een mogelijkheid van het fonds om een actueel thema te agenderen, de ander veeleer als een regeling die juist een open karakter heeft zonder al te veel thematische afbakening. Iets wat hard nodig is omdat juist deze sector steeds vaker gevraagd wordt voor maatschappelijke opgaven. Weer een ander noemt dat de Open Oproepen met name goed opdrachtgeverschap stimuleren en een stakeholder ziet het vooral als kans om thema's als duurzaamheid en inclusiviteit beter te agenderen. Voor de toekomst lijkt het raadzaam hieromtrent meer helderheid aan te brengen, om mogelijke verkeerde associaties en verwachtingen te voorkomen.

Ik vind dat de open oproep makers de ruimte geeft om te denken vanuit een duurzaamheids- en inclusiviteitsperspectief. Dat wordt niet altijd meegenomen in andere regelingen. Hier wordt er specifiek ruimte voor gemaakt.

Het gaat tegenwoordig natuurlijk heel erg veel over verbinding en een maatschappelijke betekenis en noem het allemaal maar op. Dat is voor een sector als de creatieve industrie over het algemeen vaak makkelijker dan voor een podiumkunsten sector, waar je juist heel erg graag wil dat het gesubsidieerde deel van die podiumkunstensector zich onderscheidt van dat deel wat zich in de markt bevindt. Je zou kunnen zeggen, heel kort door de bocht, ook letteren, film en creatieve industrie zijn veel meer marktgedreven sectoren dus daar kijk je ook anders naar. En daar zijn ook andere criteria of andere zaken van belang voor.

Another risk with the open oproep is that when involved with social issues, I get the feeling that if I'm not going to change the whole world right now, then it's not a successful project. That's an exaggeration, but that's the difficulty for me with the open oproep and how it deals with societal issues. Sometimes you have to let creatives do what they're good at, and not necessarily aim to 'save the world' every time.

De open oproep is volgens mij een wenselijke koers. De verhouding tussen ontwerper en producent is volgens mij heel precair, en de betrokkenheid van een fonds kan daar heel goed in werken. Zowel om de opdrachtgever te stimuleren, als de opdracht mogelijk te maken voor ontwerpers.

De Open Oproep regeling ken ik ook en is een hele goede regeling om in te spelen op de actualiteit. Zo zie ik dat veel

makers het moeilijk hebben gehad tijdens covid-19; extra regelingen die inspelen op die realiteit zijn zeer wenselijk.

Internationalisering

Het Stimuleringsfonds kent een speciale regeling voor projecten op het gebied van vormgeving, architectuur, digitale cultuur en de cross-overs daartussen die gericht zijn op onderzoek en samenwerking in een internationale context en waarvan de activiteiten hoofdzakelijk in het buitenland plaatsvinden. Ook draagt het fonds met specifieke regelingen bij aan de zichtbaarheid van Nederlands talent op internationale kunst-en designbiënnales.

Deze regelingen omtrent internationalisering worden hoog gewaardeerd door drie stakeholders die zelf een sterk internationaal werkveld hebben. Toch zien juist zij ook mogelijkheden deze regelingen te verstevigen en mogelijk extra regelingen rondom internationalisering in te richten. Meer internationale uitwisseling verhoogt volgens hun de kwaliteit, het creatieve blikveld en draagt bij aan de internationale positionering van Nederland. Op het laatstgenoemde gebied is -als we deze stakeholders moeten geloven- wel werk aan de winkel. De ooit zo'n sterke naam van Nederland op het gebied van onder meer van design, zou gerevitaliseerd moeten worden. Extra financiële impulsen, en additionele internationaliseringsregelingen, zijn hieromtrent wenselijk.

They could be doing more on international focus- bring international expertise to us.

Bijdragen aan internationale events als Milaan is echt cruciaal; daarmee maakt het fonds een wezenlijk verschil.

Volgens mij ligt de kwaliteit van het Nederlandse ontwerp juist bij het feit dat het van betekenis is in de hele wereld en ook inspiratie haalt buiten de grenzen. De wisselwerking tussen binnen- en buitenland is enorm belangrijk voor het vakgebied.

I think they certainly have an international attitude. I consider it very important that they profile them as international, it should always be on all our agendas more. My gut-feeling/intuition tells me the fund could be doing more, I think the entire country could be doing more, if you compare it to the 'golden years' with healthy budgets in the '90 '00. I think it's time to revitalize this period, we're still running on the fumes of this period. 'Dutch design' still sounds great because of what was built in this era.

In vergelijking met het buitenland is de subsidiestructuur hier vaak goed geregeld; dat maakt dat jong talent ook de internationale grenzen vaker verkend...al mag dat altijd meer.

Inter-en multidisciplinaire samenwerking

Hoewel het fonds verschillende regelingen, open oproepen en vouchers kent die openstaan voor ontwerpers en makers vanuit alle disciplines, en ook open oproepen kent waarin multidisciplinair/ in coalities werken een belangrijk onderdeel is, mogen volgens de geïnterviewden interdisciplinaire samenwerking meer aangemoedigd worden. Interdisciplinariteit werkt de gewenste innovaties in de creatieve industrie in de hand, waarbij er vooral ook kansen liggen in verdere samenwerking met kennisinstellingen.

Volgens twee stakeholders is het voor interdisciplinaire makers vooralsnog soms lastig te bepalen waar hun aanvraag thuishoort. Een iemand stelt voor met een soort wildcard regeling te werken. Op deze manier kunnen mensen aanvragen waar ze zin in hebben, zonder dat het in een bepaalde regeling valt.

Het is moeilijk om een plek te vinden binnen de regelingen als je interdisciplinair werkt. Ik kan me voorstellen dat als je iets wil aanvragen, je denkt: waar hoor ik eigenlijk?

Ook denk ik dat er vele kansen liggen in regelingen die multidisciplinair samenwerken stimuleren. Ik weet niet of er momenteel een regeling is die verschillende partijen samenbrengt; maar vanuit mijn ervaring zie ik dat juist door cross disciplinair werken veel vernieuwing ontstaat.

Een stakeholder is ervan overtuigd dat er nog veel winst te behalen valt rondom de samenwerking tussen creatieve industrie en kennisinstellingen. De regelingen zouden daar ook meer op in kunnen zetten.

I genuinely think there should be more conversations between those of us who do design in academia. The Stimuleringsfonds is already well connected to industry, but the connection to academia could be made stronger.

Balancer act

Voor fondsen is het altijd lastig balanceren tussen het stimuleren van nieuwe initiatieven en het in stand houden van bestaande organisaties. Zeker tegen de context van covid-19 is die delicate dans voor veel fondsen erg complex gebleken. De manier waarop het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie hiertussen balanceert wordt door een geïnterviewde sterk geprezen, al wordt wel geadviseerd de komende jaren deze balans

goed in de gaten te houden en vooral extra financiering in te zetten op het aanwakkeren van nieuwe initiatieven.

De Rijkscultuurfondsen hebben een deel van de bezuinigingen in de cultuursector van de afgelopen jaren opgevangen. Ik merk een bepaalde spanning, wat een resultaat is van het structureel bekostigen van veel meer instellingen. Het is jammer dat er hierdoor minder geld overblijft voor de projecten waar de Rijkscultuurfondsen voor bedoeld zijn. De balans tussen nieuwe dingen stimuleren en bestaande instellingen beschermen is een ingewikkelde.

Verder noemt deze persoon expliciet dat van alle Rijkscultuurfondsen het Stimuleringsfonds wel h t fonds is voor vernieuwing.

Bij dit fonds kun je altijd met leuke, nieuwe projecten terecht.

Samenvattend biedt het fonds een breed palet aan regelingen die de thema's, ontwikkelingen en uitdagingen van de creatieve industrie adequaat representeren en daarin ook de gewenste vernieuwingen en experimenten aanmoedigt. Het fonds weet volgens stakeholders behendig te balanceren tussen het in stand houden van bestaande praktijken en organisaties en het aanmoedigen van nieuwe talenten en creatieve organisaties. Als aandachtspunten wordt genoemd dat de ambachtelijke praktijken de komende jaren extra impulsen nodig hebben. Duurdere grondstofprijzen, schaarste in geschikt personeel en complexere verdienmodellen geven daartoe aanleiding. Digitale cultuur kan eveneens additionele impulsen gebruiken, vooral waar het gaat om het stimuleren van de gewenste kritische attitude. Tot slot wordt geadviseerd goed te kijken naar de manier waarop open oproepen waarin multidisciplinair gewerkt wordt, zich verhouden tot interdisciplinaire (groepen) makers die wellicht nu vooral koersen op een meer thematische regeling.

Inclusiviteit

Het thema inclusiviteit staat afgelopen jaren hoog op de agenda van de creatieve industrie. Of het nu gaat om het vergroten van de toegankelijkheid voor alle doelgroepen, het verbeteren van inclusieve communicatie of het zorgdragen voor een inclusieve cultuur waarin diversiteit in leeftijd, levensfase, gender of culturele achtergrond is georganiseerd. Het thema is in dit stakeholder-onderzoek daarom ook expliciet als additioneel topic aangedragen door directeur Syb Groeneveld en impact manager Lisa Wolters.

Alle stakeholders beamen echter dat het thema inclusiviteit nog structureler op de agenda moet van de gehele creatieve industrie, omdat de sector vooralsnog te monocultureel georganiseerd is. Zoals een iemand het treffend verwoordt:

The diversity of structural positions; lived experience positions; research positions and intersectional positionality of the people on the committees would make an unbelievable contribution, and that could always be improved, everywhere.

Focus op communicatie

Gevraagd naar de manieren waarop het Stimuleringsfonds het thema inclusiviteit agendeert en waar in de toekomst verbeterpunten liggen, geeft het merendeel van de geconsulteerde stakeholders aan dat het fonds een open en inclusieve (gespreks)cultuur stimuleert en actief probeert

diversiteit in het eigen team, als ook in de beoordelingscommissies te organiseren.

Twee stakeholders zien vooral ook verbeterpunten in het verhogen van de zichtbaarheid van het fonds voor communities die voor het fonds nog onbekend zijn. Er liggen hier met name kansen in de communicatie. Zo zou er in meerdere talen gecommuniceerd kunnen worden. Ook zou het Stimuleringsfonds kunnen kijken naar aanwezigheid op netwerken/ bijeenkomsten en actief kunnen verkennen hoe hier nog meer diversiteit in aangebracht kan worden.

Twee stakeholders noemen dat er voor het fonds een belangrijke opgave ligt in het verhelderen van het begrip inclusiviteit. Er heerst nu soms verwarring over begrippen als diversiteit en inclusiviteit en de manieren waarop daar invulling en aandacht aan gegeven wordt.

Er moet rekening gehouden worden met de manier waarop aanvragen, procedures en de communicatie met het oog op inclusiviteit wordt ingericht.

Er zijn enorme verschillen tussen de beleving van diversiteit en inclusie binnen het culturele veld en bijvoorbeeld de politiek. In sommige delen van het culturele veld zie je dat diversiteit en inclusie heel anders beleefd en ervaren worden dan in de politieke beleving, en dat zit hem in de precisie waarmee binnen het veld aan een bepaald

onderwerp gewerkt wordt. Dit kan duiden op diversiteit, zonder dat dat betekent dat het inclusief is voor specifieke deelnemers aan het debat.

De geïnterviewden verschillen van mening waarop het thema inclusiviteit meegenomen kan of moet worden in beoordelingsprocedures. Twee geconsulteerden stellen voor om binnen de beoordelingen expliciet te scoren op diversiteit. Zo kan ervoor gezorgd worden dat het thema het gewicht krijgt dat het verdient. Niet iedereen deelt deze visie. Zo geeft een iemand aan dat het thema juist niet expliciet moet worden meegenomen in beoordelingsprocedures; dat zou juist ook positieve discriminatie in de hand kunnen werken. Eerder moet de focus op inclusieve communicatie en het verbreden en verrijken van het netwerk, waardoor partijen die het fonds nu nog niet in het vizier hebben, in de toekomst aanvragen gaan indienen.

Waar ik tegenaan loop is dat de adviseurs moeite hebben met wat diversiteit en inclusie nou eigenlijk betekent, en hoe dat gescoord kan worden op de aanvragen.

Aanvragers die voornamelijk vanuit een etnische of minderbedeelde achtergrond komen, hebben meestal niet het netwerk om op dezelfde manier over thema's als duurzaamheid te denken als mensen die toegang hebben tot die bronnen en vormen van duurzaamheid, en daar worden ze ook op afgeschreven. Dat is jammer, daar probeer ik me ook hard voor te maken als adviseur, dat je rekening houdt met de achtergrond van de aanvrager, hoe het netwerk van die persoon in elkaar zit. Hebben zij de resources om duurzaam te denken? Het zou een goede zaak zijn om deze groep mensen toegang te bieden tot nieuwe resources.

De gesproken stakeholders vinden dat het fonds het belang van het thema inclusiviteit goed in het vizier heeft, waarbij ze oproepen in de toekomst nog meer in te zetten op inclusieve communicatie en het verbreden en verrijken van het netwerk. Daarnaast adviseren ze het fonds om bij te dragen aan meer helderheid rondom de thema's inclusiviteit en diversiteit en medewerkers daarin op te leiden zodat kennis hieromtrent het brede veld bereikt. Over de manieren waarop thema's inclusiviteit en diversiteit meegewogen moet worden in beoordelingsprocedures (het scoren op diversiteit) verschillen de geconsulteerden van mening.

Duurzaamheid

De thema's internationalisering, inclusiviteit en duurzaamheid worden in de gesprekken met de stakeholders vaak in één adem genoemd. Als er specifiek gevraagd wordt naar duurzaamheid binnen het fonds, geven stakeholders aan dat het thema veelal genoemd staat binnen alle aanvragen en dat is ook precies zoals het hoort; duurzaamheid moet een integraal onderdeel zijn van alle activiteiten, aanvragen en communicatie daaromtrent.

Sustainability is pretty much the core of the open oproepen that we've been involved with, so that's covered.

Een stakeholder noemt zelfs dat het thema duurzaamheid vaak meer gewicht krijgt toegekend in beoordelingen. Dat is volgens hem zelfs goed; het thema verdient simpelweg die aandacht.

Deelnemers die vanuit specifieke thema's (bijvoorbeeld duurzaamheid, klimaat, internationalisering, materiaalkennis) aanvragen doen, worden volgens mij eerder toegekend.

Net als bij inclusiviteit vinden de stakeholders het belangrijk dat het begrip 'duurzaamheid' scherper gedefinieerd wordt. Er kan verwarring ontstaan over het begrip; denk bijvoorbeeld aan manieren waarop nu ook focus ligt op duurzame inzetbaarheid gericht op HR of duurzame doorwerking gericht op het bestendigen en doorontwikkelen van projecten. Het is van belang het

thema duurzaamheid mee te nemen in de keuze van materialen, het opzetten van de activiteiten of onderzoek evenals het thema zelf (als onderzoeks-of projectfocus) te agenderen.

Make sure the key research arenas are identified within the topic of sustainability. It's very important to define the criteria and benchmarks. Don't just throw the words around, be very specific.

Samengevat vinden de stakeholders dat duurzaamheid geagendeerd wordt binnen het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Het is zaak om dit begrip in de communicatie verder te verhelderen en zowel de focus op een duurzame werkwijze, duurzame thema's als duurzame impact te agenderen.

Budgetten & Fair Practice

Op de vraag of de budgetten van de huidige regelingen toereikend zijn, antwoordt iedereen dat het budget omhoog mag. Covid-19 is volgens velen een hard gelag geweest voor de sector; veel zelfstandigen, collectieven en organisaties zijn langzaam aan het opkrabbelen en kunnen zeker extra steun gebruiken. Een iemand merkt op dat het probleem ook zit in het feit dat subsidies projectmatig georganiseerd zijn. Daardoor gaat er veel tijd en aandacht naar het telkens opnieuw schrijven van aanvragen.

Omdat het verstrekken van de subsidies projectmatig georganiseerd is, gaat er heel veel geld naar het steeds opnieuw aanvragen, in plaats van bestaande projecten door te kunnen ontwikkelen. Je weet niet of je weer geld krijgt.

Daarnaast geeft iemand aan dat ook de gewenste innovatie in de sector extra financiële impulsen nodig heeft. Al waarschuwt een iemand dat het fonds ook geen budgetmonster moet worden.

...I don't think the fund needs to turn into this giant monster and cover everything

De geïnterviewden die opereren vanuit een academische context, wijzen daarnaast naar de relatief lage budgetten binnen de kunst/ontwerpsector in vergelijking met de academische sector.

When comparing funding structures for academia and the artistic/design sector, the difference is insane. The amounts are so small compared to the funding in academia, the difference is staggering... When it comes to the fair practice structure, often you're dealing with budget gymnastics.

Doorbreek budgettaire silo's

In de gesprekken rondom budgettering komt opnieuw het aspect interdisciplinariteit aan bod. De huidige regelingen en budgetten zouden interdisciplinair samenwerken in de weg zitten. Er mag daar meer aandacht naar uit gaan.

What I would love to see is bridges to other areas of funding. Right now, the funding is very siloed. It would be very interesting if we could find ways of having the private sector design and the science sector funding work together.

Vier stakeholders noemen dat het toezicht op budgetten goed is georganiseerd door het fonds, waarbij ze expliciet een opmerking plaatsen over de heldere invulschema's en de mogelijkheid om contact te hebben met een van de medewerkers van het fonds, waardoor het ook voor organisaties of individuen die geen gebruik kunnen maken van een administrateur en/of accountant mogelijk is een adequate begroting in te dienen.

Er is goed toezicht op budgetten en de begroting invulschema's zijn helder; maar er mag qua budget natuurlijk altijd een tandje bij.

Gevraagd naar de manieren waarop Fair Practice momenteel wordt meegenomen geven geconsulteerden aan dat er in de toekenning altijd goed gekeken wordt naar de aangevraagde budgetten, uurtarieven en of die in verhouding staan met de tarieven die voortkomen uit de rekentool zzp-tarieven. Het fonds let goed op de toepassing van de codes Governance, Inclusiviteit en Fair Practice.

Tot slot wordt opgemerkt dat het wel lastig is toezicht te houden op eerlijke beloning en dat als de budgetten niet evenredig zijn, het fair practice principe lastig toe te passen is.

Het probleem van de fair practice code is dat er een indicatiebedrag wordt aangegeven, en iedereen gewoon hetzelfde bedrag invult, omdat ze weten dat ze dan wel goed zitten. Maar ik denk dat daarover ook weer meer informatie op een simpelere manier gedeeld kan worden.

Het is prima dat dit principe bestaat, maar zolang daar de budgetten ook niet bij zijn, wordt het daadwerkelijk toepassen van fair pay ingewikkeld.

De budgetten zijn fair en toereikend al mag er volgens de stakeholders de komende jaren meer financiering toe naar de creatieve industrie. Gezien de klappen die de sector heeft gekregen door covid-19 is het zaak goed te monitoren hoe de sector zich ontwikkelt. Daarnaast is het wenselijk te kijken hoe de huidige regelingen zich verhouden ten opzichte van interdisciplinaire groepen makers. Wordt er in de budgetten bijvoorbeeld voldoende ruimte gegeven aan inter-en multidisciplinair samenwerken? Verder worden complimenten geuit over de manier waarop het fonds faciliteert in het opstellen van een adequate begroting en hoe er toezicht gehouden wordt op de codes rondom Governance, Inclusiviteit en Fair Practice.

Politieke Agenda

Moet het fonds al dan niet appelleren aan de politieke agenda? Over deze vraag zijn de meningen van de respondenten sterk verdeeld. Waar de een kansen ziet om juist nu, in tijden van grote politieke turbulentie, goed aan te sluiten bij actuele thema's, ziet de ander juist gevaar van 'artwashing', waarbij de kunsten te dienen zijn aan een politieke agenda. De vrije ruimte komt dan in geding. Een stakeholder vindt daarbij zelfs dat de politieke agenda de artistieke zou moeten volgen.

Ik zou niet zeggen dat de regelingen de politieke agenda volgen, eerder een deel van de politieke agenda, want politiek is natuurlijk versnipperd. Ik zou eerder zeggen dat ze gaan over het welbevinden van mensen en daar verbetering in aanbrengen.

Het fonds heeft eigenlijk wel de rol om politiek-maatschappelijke thema's te agenderen. Als we kijken vanuit een makers perspectief, benaderen we het werk altijd vanuit een relevant onderwerp.

Being one of the bigger players in the creative field, I feel that designers and artists are bringing in the social-political agenda themselves, it's problematic when it comes in from above. I would be less enthusiastic when there's too strong a lead from an economical and organizational point of view. They should be setting the agenda, but without judgement.

Ik vind de verwachtingen over de kunstsector om sociaal-maatschappelijke problemen op te lossen buiten proportie. In het discours moet je daarvan af. Kunstenaars en ontwerpers worden steeds meer gedwongen om in dat verhaal te passen. De vrije ruimte verdwijnt.

Volgens mij ligt de kwaliteit van het Nederlandse ontwerp juist bij het feit dat het van betekenis is in de hele wereld en ook inspiratie haalt buiten de grenzen. De wisselwerking tussen binnen- en buitenland is enorm belangrijk voor het vakgebied. Het is volgens mij dan ook belangrijk dat het stimuleringsfonds zich niet laat leiden door politieke trends, maar zelf onderwerpen agendeert.

Ik denk wel dat die regelingen een betere wereld voor ogen hebben, en dat is wel een politiek gekleurde betere wereld.

Tanende Publieke waardering

Meer eensgezind zijn de stakeholders over de eroderende publieke waardering voor de sector. Daar moet volgens veel stakeholders de komende jaren meer aandacht naar toe, waarbij sommigen ook een rol zien voor het fonds om hieromtrent juist ook de politiek goed te informeren.

Waar ik me als directeur heel druk om heb gemaakt, is niet zozeer dat in de publieke opinie de waardering voor kunst afneemt, maar dat wel de waardering voor het subsidiëren van kunst afneemt. Het draagvlak voor subsidiëren van kunst is flinterdun. Het lijkt of het nu allemaal wat beter is, maar dat komt naar mijn idee vooral door covid-19. Als ik naar de provincies en gemeenten kijk qua bezuinigingen, voorspel ik zelf weinig goeds.

Wat je dan ziet, net zoals dat in 2010 was, is dat de sector moord en brand schreeuwt, maar dat het publiek zijn mond houdt. Er was helemaal geen publieke reactie op deze grote bezuinigingen in de sector. Daar moet je als sector bang voor zijn. Daarvan vind ik dat de regelingen van SCI als meeste van alle Rijkscultuurfondsen een brug slaan naar het publiek, want zij denken: "wij willen de wereld wat mooier maken".

Het draagvlak voor subsidiëren van kunst is flinterdun.

De stakeholders verschillen van mening over de manier waarop het fonds moet inspelen op de actuele politieke agenda. Een iemand is daaromtrent kritisch en wijst op een steeds meer instrumentele benadering van de creatieve industrie, met artwashing tot gevolg. Meer in het algemeen is men tevreden over de manier waarop het fonds momenteel actuele thema's - vanuit een creatieve aanvliegroute- op de agenda weet te zetten.

Meer eensgezind zijn de geïnterviewden over de tandende publieke belangstelling in de creatieve industrie. Dit aspect verdient de komende jaren zeker aandacht. Het fonds zou daar een actieve rol in kunnen spelen door dit thema verder te onderzoeken en politiek te agenderen.

Positie in het veld en impact

Het Stimuleringsfonds richt zich op een breed veld dat de sectoren architectuur, design, digitale cultuur en alle vormen daartussen beslaat. Volgens de geïnterviewden wordt het brede veld met de regelingen evenals in de communicatie en activiteiten goed bedient. Daarnaast wordt door enkele stakeholders genoemd dat het fonds een duidelijke positie heeft ten opzichte van andere Rijkscultuurfondsen.

De zes Rijkscultuurfondsen hebben altijd met elkaar te maken en in mijn optiek is het gezamenlijk optrekken belangrijk

Iemand anders ziet juist dat de Rijkscultuurfondsen gefragmenteerd zijn en dat er meer samenwerking kan plaatsvinden.

I don't know if it's necessarily Stimuleringsfonds' responsibility, but the cultural foundations (in the Netherlands) are highly fragmented – everyone is doing the same thing, but on their own. Everyone was much more collaborative when there was more funding, now it's more

competitive, fighting with each other over crumbs instead of working together to make the pie bigger.

Volgens een stakeholder trekken de Rijkscultuurfondsen goed samen op waar het gaat om de lobby naar de overheid. Een andere stakeholder is echter van mening dat hier meer stevigheid in nodig is:

I feel that we need to be lobbying and campaigning as a sector. I wonder if Stimuleringsfonds could take on the lobbying job. We are all national institutions, we need to be working towards bringing people together, instead of splitting them apart. Also, there are fundamental values that we need to stick to. I feel like the fund is aligned with progressive values.

Wel wordt er veel overlap gezien met CLICK NL. Volgens een stakeholder werken CLICK NL en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie goed samen, maar zouden ze duidelijker kunnen articuleren waar de verschillen zitten.

De Rijkscultuurfondsen liggen heel dicht bij elkaar. Ze bevinden zich in hetzelfde veld en hebben dezelfde agenda. ClickNL is sterk opgenomen in het ministeriële discours en is heel erg van het programmeren, minder van het uitvoeren. Het is dan even zoeken: wie doet wat?

Veel respondenten definiëren de impact van het fonds als 'groot' of 'aanzienlijk'; volgens sommigen even groot als de andere Rijkscultuurfondsen. Daarbij wordt met name de goede zichtbaarheid van het fonds genoemd; waarbij opnieuw verwezen wordt naar de heldere en sterke communicatie en de actieve betrokkenheid van de medewerkers. Het fonds is actief aanwezig bij bijeenkomsten, neemt zelf initiatief tot meetings en communiceert helder. Ook wordt genoemd dat het fonds in de toegekende aanvragen stuurt op impact, waardoor het hele netwerk (alle bij het Stimuleringsfonds betrokken factoren) breder en beter gaat nadenken over de manier waarop ze impact willen en kunnen genereren evenals manieren om dit in kaart te brengen.

Wel wordt in de subsidietoekenning altijd aangegeven dat je de kennis breed moet zenden en vertellen, maar hoe zorg je er daadwerkelijk voor dat het in oplossingen landt, dat je er direct wat aan hebt? Dat zie ik ook nog niet echt. Dus die relatie tussen de maak-industrie en ontwikkelaars of aannemers of wat dan ook, kan ook politiek zijn, die vind ik soms wel wat vaag. Waardoor het op mij soms overkomt dat het heel goed bedoeld is en goed bedoeld blijft, maar de impact van het fonds kan veel groter zijn dan dat het nu is.

Het fonds heeft een positieve impact. Het is een heel grote speler in de creatieve- en designsector. Ze doen veel moeite om in contact te komen met nieuwe makers, en dat is een goede zaak. De impact van het fonds is groot. Wat mij betreft even groot als het Mondriaan of andere Rijkscultuurfondsen.

It's a very broad organization. For me, since I graduated, every project I've taken on has had some kind of stimuleringsfonds logo on it. In that way, they're very impactful. The Stimuleringsfonds Creative Industry is very important for starting designers and young bureaus. It's really a 'springplank' for their career.

De Nederlandse ontwerperwereld is heel sterk, mede vanwege de academies en instellingen, en het fonds speelt een belangrijke rol om de banden tussen de verschillende actoren onderling te versterken. Dit doen zij als het ware door geldinjecties, maar dit verbindende element zorgt voor grote impact.

Het fonds heeft een duidelijke positie ten opzichte van de andere Rijkscultuurfondsen en weet het brede veld goed te vertegenwoordigen. Er is overlap en goede samenwerking met CLICK NL maar het strekt tot de aanbeveling deze fondsen ook duidelijker te onderscheiden. Volgens de stakeholders heeft het fonds veel impact waarbij de sterke zichtbaarheid wordt geprezen. Tenslotte wordt

**genoemd dat ook in de toegekende
aanvragen wordt gestuurd op impact.**

Samenvatting

Net als het in 2018 uitgevoerde stakeholderonderzoek geeft dit onderzoek over de hele linie een positief beeld van het functioneren van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. De communicatie van het fonds wordt gedefinieerd als helder, open, toegankelijk, eerlijk, navolgbaar en behulpzaam richting aanvragers, waarbij met name ook de professionaliteit en servicegerichtheid van de medewerkers wordt geprezen.

Daarnaast plaatsen stakeholders veel positieve opmerkingen die betrekking hebben op de cultuur van het fonds; die wordt als open, veilige en transparant gezien. Verder ziet het fonds goed toe op mogelijke belangenverstrengeling, diversiteit en kwaliteit van de aanvragen en de beoordelaars en heeft het aandacht voor aspecten als fair practice, cultural governance en inclusiviteit.

Het huidige palet aan regeling sluit goed aan bij de behoeften en ontwikkelingen in het veld en actuele maatschappelijke thema's worden afdoende geagendeerd. Het is wel zaak daarin de balans goed te bewaken en te voorkomen dat de creatieve sector 'dienstbaar' wordt aan de politieke agenda. Wel zien stakeholders kansen om die politieke agenda te beïnvloeden; vooral waar het gaat om het verhogen van de budgetten. De sector heeft de komende jaren-tegen de context van recessie en in nawerking van covid-19 stevige impulsen nodig om de gewenste focus op innovatie te kunnen leggen. Tot slot zijn er naar de toekomst toe nog winstpunten voor het fonds te behalen rondom het helderder omlijnen van belangrijke thema's als inclusiviteit en duurzaamheid, evenals het steviger aanzetten van programma's omtrent digitale praktijken.

Met dank aan alle geïnterviewden

Interviews en editing

Danielle Arets
Fleur Hendrickx

Grafische vormgeving

Floor van der Wal